

JELENTŐSEBB BIRODALMAK TERÜLETI FEJLŐDÉSE KÖZÉPEURÓPÁBAN ÉS A KÖRNYEZŐ TERÜLETEKEN.

Középeurópa politikai szempontból is ütközőterület, ahol a nyugati, keleti és déli hatalmi eszférék találkoznak. A terület központi nagy kamrájában a magyar birodalom alakult ki a X. században és megmaradt ott a mai napig. Területe olyan állandóságot mutatott az idő alatt, mint egyetlen más államé sem ily hosszú ideig Európában. A Kárpátok láncait hosszabb időre a magyar királyság területe nem lépte át, bár befolyását néha messze azon túl is érvényesítette észak, kelet és dél felé. Délen a határ a Dinári hegyvidéken húzódott kb. a Kárpátmedence felé tartó folyók forrásterületén. Csak a Morava folyó vidéke nem tartozott egészében hosszabb ideig a királysághoz. Idegen hatalom csak egy ízben tartotta hosszabb ideig birtokában, a magyar medence egy részét. A török birodalom volt ez a XVI. és XVII. századokban. A törökök viasszasorítása után Magyarország újra visszanyerte régi alakját. 1919/20-ban telje-
sen szétdarabolták Európának ezt a legtartósabb államterületét.

A Kárpátmedence peremén a népvándorlások utáni államok kialakulása óta, mindig jelen volt legalább két nagyhatalom. A X-XIII. századokban nyugaton a német-római, délen a kelet-római/bizánci/bi-
rodalom voltak Magyarország nagyhatalmi állású szomszédai. Bizánc lehanyatlása után az ozmán-török bi-
rodalom jelent meg a Balkánon és hamarosan kiterjesztette határait a Kárpátmedencéig. Itt közel 200 évig
nem tudott továbbjutni, végül a XVI. században benyomult a magyar Alföldre és Dunántúlra. Ebben az idő-
ben a Német Birodalomnak lassan elkülönülő keleti fele: Ausztria jelentette a nyugati nagyhatalmat. A tö-
rök birodalomával közel egyidőben indult meg keleten az orosz birodalom terjeszkedése. Lengyelország fel-
számolása után három nagyhatalom csoportosul a Kárpátmedence körül: Ausztria, Oroszország, Törökország.

A magyar állam mellett a lengyel királyság játszott még ütközőterület szerepet a keleti és
nyugati hatalmak között. Ennek az államnak azonban nem voltak természetes határai és természetesen ösz-
szetartozó területei. Határai ezért állandóan változtak, területe igen nagy szélsőségek között nőtt, vagy
szűngorodott össze. Végül a XVIII. század végén a szomszédos nagyhatalmak /Oroszország, Ausztria, Orosz-
ország/ teljesen felosztották maguk között.

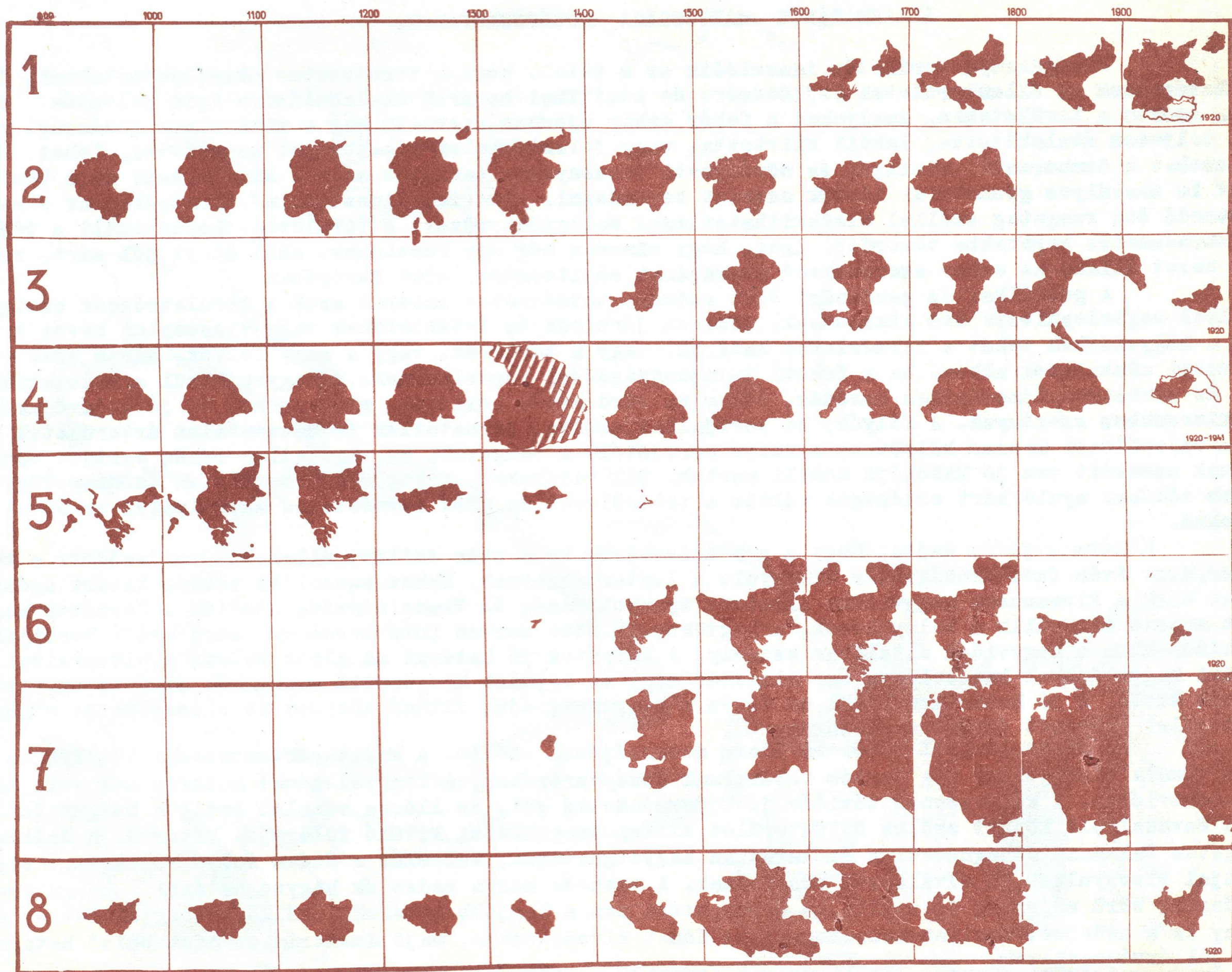
Térképünk a felsorolt birodalmaknak területi fejlődését mutatja a 900-as évektől az 1900-as
évekig. Az államok sorrendje:

1./ Oroszország, később Németország.	5./ Kelet-római birodalom, Bizánc.
2./ A német-római birodalom.	6./ Ozmán-török birodalom.
3./ Ausztria	7./ Oroszország.
4./ Magyarország.	8./ Lengyelország.

Fizenyegy évszázad távlatában területünk középső nagy kamrájában a Kárpátmedence magyar ál-
lama jelenti a határait, területét legjobban tartó szolid, szilárd magot. Körülötte változnak a birodal-
mak és a megmaradóknak is állandóan és jelentősen változik területük, vándorolnak határaik.

Ez a földrajzi és történelmi helyzet, amely ellentéte a szomszéd államokénak, nyomta rá bé-
lyegét Magyarország belső fejlődésére is. A konzervativizmusnak, jogfolytonosságnak, a kívülről jövő el-
lentétes hatások egyeztetésének és ezzel járó nyugodtabb, lassabb járásu gondolkodásnak itt inkább he-
lye és értelme van, mint más államokban.

THE TERRITORIAL DEVELOPMENT OF THE IMPORTANT STATES OF CENTRAL EUROPE IN THE X—XX. CENTURIES.

1. Prussia. — 2. German-Roman Empire. — 3. Austria. — 4. Hungary. — 5. East-Roman Empire. — 6. Osman Empire. — 7. Russia. — 8. Poland.